

Yrittäjän päivä

AAMUKAHVIT, KAUHAVA 5.9.2019

Yrittäjän sosiaaliturva ja vakuutukset

Yrittäjän sosiaaliturva

PITÄÄ SISÄLLÄÄN MM.

- toimeentuloturvan
 - työttömyysturvan
 - työterveyshuollon
 - sairastumisen
 - perhevapaat
-

Mistä lähteä liikkeelle?

- Aluksi olisi hyvä tiedostaa yrittämiseen liittyvät riskit:
 - Kartoittaa liiketoimintaympäristö
 - Liiketoiminnan heikot lenkit
 - Oma jaksaminen
 - Aina ei mene niin kuin suunnittelee
 - Myös mahdolliset poissaolot (esim. vapaat yms.) olisi hyvä miettiä etukäteen
 - Olisi hyvä myös miettiä yritykselle suunnitelma joko kantaa niin henkisesti kuin taloudellisestikin
-

Milloin sosiaaliturvaa tarvitaan?

Tilanteita voi olla useita:

- Äkillinen sairastuminen
 - Työuupuminen tai ylitsepääsemätön stressi
 - Työttömyyden uhka tai työttömyys
 - Perhevapaat
 - Vanhuuseläke
-

Mistä koostuu yrittäjän sosiaaliturva?

KAIKEN TAKANA ON MAKSAMASI **YEL-MAKSU**

Mikä on YEL-tulo ja miten se määräytyy?

”Rahallinen arvio työpanoksestasi yrittäjänä määrittellään vastaamaan vähintään sellaista palkkaa, joka olisi maksettava vastaavan ammattitaidon omaavalle henkilölle, jos hänet palkattaisiin työhösi.” –Ilmarinen

YEL-tuloa ei ole

- Yrittäjän verotettava tulo tai yrityksen tuottama voitto
 - Rahapalkka tai vastaava nosto yrityksestä
 - Liiketoiminnan kannattavuudesta riippuvainen
 - Tulojen mukaan vaihtelevaa kuukaudesta toiseen
-

YEL

KOSKA PITÄÄ OTTAA?

- Pakollinen kun katsotaan yrittäjäksi >>> jos ei ota, ETK voi kehottaa tai jopa pakkovakuuttaa
 - YEL-alaraja (2019) 7.800 €
 - Yrittäjäksi katsotaan jos on
 - Toiminimi-yrittäjä
 - Ay:n yhtiömies
 - Ky:n vastuunalainen yhtiömies
 - Osakeyhtiössä johtavassa asemassa ja omistaa yksin > 30% tai yhdessä perheenjäsenen kanssa > 50% (osakkeet TAI äänimäärä, myös välille omistus lasketaan)
 - Useissa yritysomistuksissa riittää yksi YEL-maksu (henkilökohtainen maksu)
-

YEL-työtulo

MITEN MÄÄRITELLÄÄN SOPIVA YEL-TULO?

ELO:n tutkimus (2017): "joka kolmas yrittäjä on määritellyt YEL-työtulonsa niin alas, että se ei takaa riittävää turvaa eläkeajan tai työttömyyden varalle."

Miksi näin? Tässä esimerkkejä:

- Säästetään eläkemaksuissa turvatakseen paremman voiton
 - Rahat ovat ehkä tiukassa ja menevät muuhun liiketoimintaan
 - Ajatellaan että "kyllä se eläkkeeseen riittää"
 - Voi olla muita vakuutuksia kattamaan "puuttuva" YEL-maksu
 - Säästää YEL-maksut parempiin sijoituskohteisiin
-

YEL-työtulo

MITEN MÄÄRITELLÄÄN SOPIVA YEL-TULO?

- Laskureita sopivan YEL-tulon määräksi löytää mm. eläkevakuutusyhtiöiden sivuilta
 - Eläketurvakeskuksen sivuilta saat:
 - Työeläkelakipalvelu >>> Yrittäjän työtulo-opas
 - Löydät ammattialoittain ja palkkatilastoja
 - Saat määriteltyä helposti oman työpanoksesi >>> YEL-työtulo
-

Työttömyysturva

- Sinulla on oikeus yrittäjänä työttömyysturvaan
 - Saat joko ansiopäivärahaa tai peruspäivärahaa/työmarkkinatukea, riippuen siitä oletko työttömyyskassan jäsen. Jälkimmäisen maksaa Kela.
 - Jos liityt AYT tai SYT (yrittäjien työttömyyskassat) mahdollisuus ansiopäivärahaan
 - Jäsenmaksu AYT 2,25% YEL-tulon perusteella (minimi 12.816€)
 - Jäsenmaksu SYT 2,10% YEL-tulon perusteella (minimi 12.816€)
 - Yrittäjän täytyy olla 15 kk jäsen jotta työssäoloehto täyttyy
 - Vähennyskelpoinen kulu henk.koht. verotuksessa
-

Työttömyysturva

- esimerkkilaskelma (bisnes.fi)

Olen työttömyyskassan jäsen

- YEL: 25 000€ (2 083,33 euroa kuussa)
- Jäsenmaksu: 42,40€ kuussa
- Työttömyyspäiväraha: 1320,53€ kuussa
- Korkeintaan 400 päivää

En ole työttömyyskassan jäsen

- YEL: 25 000€ (2 083,33 euroa kuussa)
 - Jäsenmaksu: 0€ kuussa
 - Työttömyyspäiväraha: 696,60€ kuussa
 - Korkeintaan 400 päivää
-

Yrittäjien työttömyyskassat

- AYT ja SYT

Päivärahan saanti on mahdollista jos yritystoiminta on päättänyt **tai** oma työllistyminen yrittäjänä on päättynyt. Täytyy hakeutua TE-toimiston asiakkaaksi.

• Yritystoiminnan päättymisen (edellytykset)

- Et maksa enää YEL- tai MYEL-maksua
- Verohallinnon rekistereistä poistuminen >>> Y-lomake >> PRH (yritys voi kuitenkin olla olemassa)
- Konkurssi tai selvitystila

• Yrittäjänä työskentely päättyy (edellytykset)

- Pitkä työkyvyttömyys
- Toimeksiantosuhteen päättymisen
- Kausiluonteisen työn päättymisen luonnonolosuhteista riippuen
- Osa-omistajuus on päättynyt
- Perheyriyuksestä pois jäänti (omistusosuudet, vuodet ja yrittäjästatus)
- Toiminta muuttuu sivutoimiseksi (tarkat rajat!)

Työterveys

YRITTÄJÄN SAIRASTUMINEN

- **SY-tutkimus (2017):** yli 70% yrittäjistä on työskennellyt sairaana
 - **SY-tutkimus (2016-2017):** noin 70% yrittäjistä ei ole hakenut sairastuessaan sairauspäivärahaa
 - Voit hakea sairauspäivärahaa Kelalta
 - Maksetaan maksamasi YEL-tulo perusteella
 - Esimerkiksi vuonna 2019 sairastuneella katsotaan vuoden 2017 YEL-tulon mukaan / vaihtoehtona viimeiset 6 kk (poikkeuksia on)
 - Kelan laskurista voit tarkistaa sairauspäivärahan määrän
 - **HUOM!** Laki muuttuu 1.1.2020 >>> laskutapaan muutos, katsotaan edellisten 12 kk YEL-tulo
-

Työterveys

YRITTÄJÄN SAIRASTUMINEN

- Ei pakollista yrittäjälle itselleen mutta suotavaa
 - Voit hankkia sen kunnan terveystieteiden keskuksen kautta tai yksityiseltä palveluntuottajalta
 - Yleensä maksat vain omarahoitusosuuden, Kela-korvaus jo huomioitu (riippuu palvelutarjoajasta)
 - KELA korvaa YEL-vakuutetulle työterveyshuollosta myös muitakin maksuja
 - Esim. ensiapuvalmius (haetaan jälkikäteen)
 - Työterveyshuollon Kela-korvaukset 50 % tai 60%, loput verotuksessa vähennyskelpoisia
 - Katso Kelan asiointipalvelusta työterveyshuollon kustannukset yms.
-

Yrittäjän perhevapaat

- Saat tai sinulla on mahdollisuus yrittäjänä:
 - äitiysrahaan
 - erityisäitiysrahaan
 - Isyysrahaan
 - vanhempainrahaan
- Maksu perustuu todettuun YEL-työtuloon ja haettava Kelalta erikseen
- Sivutoimisena yrittäjänä huomioidaan palkkatulo ja YEL-työtulo

Toimeentuloturva

- Tarkemmin puhutaan toimeentulotuesta
 - Toimeentulon muodoista viimeidempänä
 - Ennen tätä tutkitaan mahdollisuudet saada:
 - Toimeentulo yrittäjätulosta
 - Sosiaaliturvaetuudet (mm. työttömyysturva ja työmarkkinatuki)
 - Tuen tarve arvioidaan aina tapauskohtaisesti
 - Lasketaan kuukausittain välttämättömien menojen mukaan
 - Perusosa elämiseen ja lisäosa asumiseen
 - Yrittäjän toimeentulon taustalla hänen selvityksensä tilanteesta
 - Selvitykseen mukaan yrityksen taloustiedot kaikkineen, TE-palvelujen ja Kelan selvitykset
 - Ei pitkäaikaiseksi ratkaisuksi tarkoitettu
-

Yrittäjien edunvalvonta

- Suurimpana Suomen Yrittäjät
 - Ajavat uudistuksia läpi (mm. työllistämiseen, sairastamiseen ja työttömyysturvaan)
 - Paikalliset yhdistykset, alue- ja toimialajärjestöt
 - Järjestöt ja yhdistykset pystyvät vaikuttamaan ja edistämään yrittäjän arkea
 - Talousneuvonnassa saat apua Yritys-Suomi Talousavusta
-

Linkit ja lisätiedot

- Suomen Yrittäjät yrittajat.fi
 - Kela kela.fi
 - Kassat ayt.fi ja syt.fi
 - TE-palvelut te-palvelut.fi
 - YEL vakuutusyhtiöt
 - Talousneuvonta takuusaatio.fi >>> yrittäjille Yritys-Suomi Talousapu -neuvontapalvelu
-

TILANNE	TÄTÄ HAETAAN	TYÖTULON VAIKUTUS	KUKA MAKSAA
Sairastut	Sairauspäiväraha	Päiväraha perustuu työtuloosi	Kela
Saat lapsen	Vanhempainraha	Päiväraha perustuu työtuloosi	Kela
Menetät työkykysi tapaturman tai sairauden takia	Ammatillinen kuntoutus ja/tai työkyvyttömyyseläke	Korvaus perustuu työtuloosi	Työeläkevakuutusyhtiö
Menetät työkykysi tai menehdyt tapaturman takia	Korvaus tapaturmavakuutuksesta: päiväraha, kuntoutus, perhe-eläke ym.	Korvaus perustuu summaan, joka on enintään työtulosi suuruinen	Vahinkovakuutusyhtiö
Menetät työsi	Peruspäiväraha	Päivärahan kerryttämiseksi työtulosi on oltava vähintään 12 816 e vuonna 2019 (12 576 euroa v. 2018)	Kela
	Työmarkkinatuki	Tarveharkintainen tuki silloin, kun et saa peruspäivärahaa	Kela
Menetät työsi	Ansiopäiväraha	Päivärahan kerryttämiseksi työtulosi on oltava vähintään 12 816 e vuonna 2019 (12 576 euroa v. 2018)	Yrittäjien työttömyyskassat AYT tai SYT
Vähennät työntekoa tai haluat osan eläkkeestäsi	Osittainen varhennettu vanhuuseläke	Eläke on 25 tai 50 prosenttia eläkkeen alkamista edeltävän vuoden loppuun mennessä karttuneesta eläkkeestä	Työeläkevakuutusyhtiö
Ikäännyt	Vanhuuseläke tai työraueläke (tietyin ehdoin)	Eläke perustuu työtuloosi	Työeläkevakuutusyhtiö
Menehdyt	Perhe-eläke	Eläke perustuu työtuloosi	Työeläkevakuutusyhtiö

YEL- työtulon vaikutus: yhteenvedo

Kiitos mielenkiinnostanne!

Yritystoiminnan kouluttaja

Tero Leivo

WWW.SYO.FI